

A. Laulud lauluist

1. LAULAT

Kose.

Lau-la, lau-la, suu - ke-ne, laula, lau-la, suu - ke-ne.
Ii-gu,lin-nu kee-le-ke-ne, lii-gu,lin-nu kee-le-ke-ne!

Küll sa saad siis vaid-a ol-la, kui saad alla musta muHa.

B. Variant.

Lau-la, lau-la, suu - ke-ne, lii-gu,lin-nu kee-le-ke-ne!

Laula, laula, suukene,
Iiigu, linnu keelekene!
Küll sa saad siis vaida olla,
kui saad alla musta mulla.

Üles kirjutanud J. Mamberg Kose kihelkonnas 187* (A) ja 1892. (B) a.
Esimesel korral lisatud märkus: «Küla karjavana laulud», (EÜS III 89(13) ja
EUS IV 166 (177)).

2. EI JÖUA OHJAD HOIDA.

Otepää.

Lee - lee - lee, lee - lo, lee - lo!
Mis ni uh-ja, mis ni uh-ja mei-dä oid-va,
lee - lee - lee, lee - lo, lee - lo.

Lee-lee-lee, leelo leelo!
Mis ni uhja meidä oitva,
 lee-lee-lee jne.,
mis ni köidse meidä köitva!
Köidse köitku kooremita,
5. uhja oitku hobesita.

Lauldud kahes oktavis ja sellepärast «al'la konna lauluks» nimetatud.

Laulnud Kusta Ilves, 67 a. vana, Otepää kihelkonnas, Vastse-Otepää vallas 1908. a. Üles kirjutanud A. Kiiss ja E. Eisenschmidt (EÜS V 150 (63) ja 59 (63)).

3. LAULIKU LAPSEPÖLI.

Türi.

1. Kui mi-na o - lin veik-se-ke - ne, kas- ke,
kui mi - na o - lin veik-se - ke - ne, kas- ke.

Kui mina olin väiksekene,
 kaske,
 kasvasin kui kaunikene,
 ema viis hällil heinamaale,
 pani kiigu kesa peale,
 5. pani käo kiigutama,
 suvelindu liigutama.
 Kägu kukkus kukkumisa,
 lindu laulis läulusida.
 10. Kõik mina panin paberisse,
 raiusin mina raamatusse.

Laulnud Kata Hirtentreu, 28 a. vana, Türi kihelkonnas, Särevere vallas 1908. a. Üles kirjutanud H. Siimer (EÜS V 580 (35) ja 663 (99)).

4. LAULIKU LAPSEPOLI.

Räpina.

1-2. I - mä vei häl - lü pa - lo pää - le,
 tii - ga tii vee - re pää - le.

1) var.

Imä vei hällü palo päälle,
 tiiga tii veere päälle.
 Sääl sis linnu pal'lo lauli,
 sääl sis latsō laulu ope.

Laulnud Liisa Soeson, 71 a. vana, Räpina kihelkonnas ja vallas, Kurekülas 1912. a. Üles kirjutanud A. O. Väisänen ja R. Tamm (EÜS IX 1352 (318) / ERA, Fon. 33-d ja EÜS IX 1455 (38)).

5. LAULUD TÖOL ÕPITUD.

Järva-Jaani.

1-2 Kui mi - na hak - kan lau - le mai - e,
 [lau - le mai - e, las - ke - mai - e.]

Kui mina hakkan luulemaie,
 luulemaie, laskemaie,
 siis tuleb küla kuulamaie
 valdakonda vaatamaie:

5. «Kust see laps need laulud võtnud,
 hulluke sõnad osanud,
 aeneke lood harutand?
 See käind Harjus õppimassa,
 Virus viisi vöttemassa,

10. Järvatas jätkamas sõnuda.»

«Kui tahad, juhatan paiga,
 üles ütlen, annan teada,
 kus ma õppisin sõnuda,
 panin pähe palveeida,

15. lautelen laulusida.

Kodu kangasta kududes,
 väljal äestassagi
 käed mul käisid, jalad käisid,
 suu mul seadeles sõnuda,

20. keel mul mōtles mōistatusi.»

Laulnud Mari Krullu, 55 a. vana, Järva-Jaani kihelkonnas, Väinjärve vallas, Salutaguse külas 1909. a. Üles kirjutanud A. Martin ja V. Rosenstrauch (EÜS VI 1355 (237) ja 1768/9 (272)).

6. LAULUD TÖÖL ÖPITUD.

Kolga-Jaani.

Laaliku minu isädä,
laaliku minu emädä,
sest on lapsest laalik saanud.

Kui mina akkan laulemaie,
5. siis ei saa küla magada.

Küla siis tōusis küünissele
kuulama minu sōnuda:
«Kust see laps need laulud võtnud,
ulluke sōnad osanud?

10. See põle tütar teinud tööda,
ka põle kangasta kudunud.
See käind Arjus õppimassa,
Virus viisi võttamassa.»

Mina mōistsin, kohe kostsin:
15. «Ma ei käind Arjus õppimassa,
Virus viisi võttamassa.

Ara mina ütlen seogi paega,
kus ma need lood lugesin,
kus ma need laulud ladusin,

20. sōnad sekka seadanesin:
arus eina niitessagi,
luhas loogu vōtlessagi,
kurus kuhja luuassagi,
kodu kangasta kududes.

25. Suu mul seadeles sōnuda,
sōrmed niisija nidusid,
jalad taldsid tallaspuida.

Kudusin sisse sirgu silmad,
ääre peale ärtu silmad,
30. vaheline varesse silmad,
nurga peale nugisse silmad,
keskeelle kaarti silmad.»

Laulnud Ann Peep, 56 a. vana, Kodavere kihelkonnas, Kokora vallas,
Torila külas 1905. a. Laulu õppinud sünnikohas Kolga-Jaani kihelkonnas.
Ules kirjutanud A. Liiv ja J. Raja (EÜS II 294 (100) ja 435/6 (171)).

7. LAULUD PULMAADES ÕPITUD.

Kuusalu.

The musical notation is in G major, common time. The melody consists of eighth and sixteenth notes. There are two endings labeled '1) var.' and '2) var.' at the end of the line. The lyrics 'Las mi-na hak-kan lau-le - mai-e' are written below the staff.

Märkus. Viis on tüüpiline (B) kiigetoon. — Laulja laulis istudes. Esimese takti 5. kaheksandiku pealt läks laulja ruttu üle. Ehk ta küll mitte nüüd 6. kaheksandiku peal nõutavat fermaati ei teinud, panin ma sinna kohta küsimusmärgi (?), s. t. kas ei oleks laulja kiige peal lauldes mitte siin kohal tingimata teatud fermaati teinud. Nii siis tuleb B-kiigetoonides ainult kaks fermaati ette. Muu osa liigub enamasti üheväärtuselistes kaheksandikkudes.

Las mina akkan laulemaie,
laulemaie, luulemaie,
küla keik jäab kuulamaie,
valda jäab valatemaie.

5. Pieter kuulab pihlakassa,
Tuomas kuulab tuomikassa,
Ants aga aiateibaassa:
«Kust sie laps on laulud votnud,
sanad viisile vedanud?

10. Sie käind Arjus oppimassa,
Virus viisi vottemassa,
lu'ud on votnud Luutsinast,
sanad kallid Kadrinasta.»

15. «Ei käind Arjus oppimassa,
Virus ei viisi vottemassa.

Olgu terveks siegi eite,
olgu terveks siegi taati,
et käis pulmissa monessa,
soitis saajassa saassa,

20. pidas minda poueessa,
kandis minda kainelassa,
vei mind laulike tubaje,
pillipuhuja pormandulle,

25. süötis laulike kabasta,
pillipuhuja piekerista —
sielt ma laulule ladusin,
sanad viisile vedasin.»

Laulnud Ann Birk, 67 a. vana, Kuusalu kihelkonnas, Kolga vallas,
Kolga-Aabla külas 1911. a. Üles kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg (EÜS
VIII 2514 (74), 1271 ja 1898/9 (130)).

8. OSTETUD HÄÄL.

Kullamaa.

Allegretto

1-4. Ai-ut, tai-ut, taht-sin laul-da, hääl ei an-nud,
kurk ei kan-nud-hääl o-li ä-kist hai-geks jäänud,
kurk o-li kur-jast ra-ba-tud.

1) var.

2) var.

Aiut, taiut, tahtsin laulda,
hääl ei annud, kurk ei kannud —
hääl oli häkist haigeks jäänud,
kurk oli kurjast rabatud,

5. toruroog oli roostetanud.

Härja mina andsin hääle eest,
musta kuke kurgu eest,
vaat siis mina hakkasin laulema.

Kõik teovald jäi vaatama,

10. kõik kupjad jäivad kuulama,
kõik saksad servi seisema:

«Kust sa, laps, need laulud võtsid?

Sa oled Harjus õtmas käind ja
Viru viisi võtmas käind.»

15. «Ei ma pole Harjus õtmas käind ja
Viru viisi võtmas käind.

Vaat lood ma võtsin lutsu suust ja
laulud latika ninadest.»

Laulnud Liisu Müürmann, 41 a. vana, Kullamaa kihelkonnas,
Kolovere vallas, Laukna külas 1911. a. Üles kirjutanud C. Greek ja J. Muda
(EÜS VIII 429 (1) ja 338 (7)).

9. OSTETUD HÄÄL.

Karula.

MM $\text{♪} = 120$

Kae - ge', sõ - sa - ra', noks hää - le - sid,
 mee - li - tä - ge', mee - le - sid!

*

Kaege no, vele, häälesida,
 minetelge meelesida,
 kas mi hääle häste läävää,
 kurgu kävä kumeehe!

5. Meil om ostet häälekene,
 kostet kulla kurgukene.
 Häälest ma anni häräpaari,
 kurgust kullatu ubina.

10. Kaege no, vele, häälesida,
 minetelge meelesida,
 kas meil no hääle häste läävää,
 kurgu kävä kumeehe.

Laulke no iks, vel'o, toda laulu,
 meä meil meelestä parembi!

15. Laulke no iks lauda mäele,
 tantsige talli tasatsele,
 sisse no iks siiditse hobese,
 sälgä saaritse sadula.

Keä no iks sälgä istunesi,
 20. keä saistas sadulale?

Mul om no kotoh väiko vel'o,
 tuu no sälgä istunes,
 tuu saistas sadulale.

Velekene, noorekene,
 25. panni no iks ette tuu hobese,
 tuu virga vemberehe,
 ole es ta eä ette saanu,
 sada suvve sadulahe.

Püsü es täl putsai puusa pääl,
 30. vihalehes liha pääl;
 taivast tuu hopen haina sei,
 vikahtkaarist vii jõi.

Laulnud Ann Kolatsk, 77 a. vana, ja Eeva Valner, 68 a. vana, Karula kihelkonnas, Vana-Antsla vallas 1912. a. Viisi fonografeeritud A. O. Väisänen (EÜS IX 1280 (26) / ERA, Fon. 4 a). Sõnad kirja pannud J. Jagomann Räpinä kihelkonnas ja vallas, Kõnnu külas 1877. a. (EKS 8° 4, 344 (36)). Vt. Setukeste laulud II, lk. 18, nr. 690.

10. HEA HÄÄL.

Kihnu.

1-4, 6. Mi - nu hea - le on jä - me - da, mi -
nu kur - ku on ku - me - da. Sest
mi - nu hea - le jä - me - da, sest
mi - nu kur - ku ku - me - da - i sa
o - li en - ne kar - jas käi - nud.
11. Kui mei - e hak - ka - mõ lau - lõ - mai - e.
17. Kui mi - na kuu - len, siis mi - na kos - tan.

Pulmalaulu viis.

Märkus. Fonografeerimisel laulis vahel rõhud eeltaktile, kuid demonstree-rides vanaaegset laulu, laskudes ühelt jalalt teisele, võttis rõhud järjekindlalt, nii nagu algul märgitud.

Minu eäle on jämedä,
minu kurku on kumeda.
Sest minu eäle jämedä,

5. sest minu kurku kumeda —
emä oli enne karjas käinud,
isä oli enne karjas käinud,
isä oli unti urjutanud,
emä oli jänest kükitanud,
10. isä oli süön kure kurgu,
emä oli imen lõo lõua.

Kui mina akkan laulemaie,
laulemaie, laskemaie,
kukub külä kuulamaie,
sada saksa seisamaie,
15. viisi valda vaatamaie,
lapsed lastu- ju -mäele.

Kui mina kuulen, siis mina kostan:
«Pole see saksa sarve eäle,
piiskopi pilli eäle.

20. See minu vaene vennikene,
vaene talupoisikene,
läheb laevaga merele
(~ läks siis laevaga merele).

Läks aga Narvast naista tooma,
pööris pea Pärnu poole,
25. tallas jalad Tallinna poole.

Pärnu saksad ehmatasid:
«Nüid tuleb meie maa kuningas!»

Kui mina kuulen, siis mina kostan:
«See pole meie maa kuningas,

30. see minu vaene vennikene,
vaene talupoisikene,
see läheb Narvast naista tooma,
Saksamaalt saksa emändät,

kes temäl piirib pitkad pöllud,
kes temäl laamib laiad väljad.

35. Mede peiul pitkäd pöllud,
need tahtvad küüsil kiskumista,
need tahtvad sõrmil sõelumista,
adral aga arutamista.»

Laulnud Mari Vidrik (Antsu Mari), 67 a. vana, Kihnu kihelkonnas ja vallas, Lemsi külas 1929. a. Üles kirjutanud E. Oja ja E. Treu (ERA III 2, 83 (80) ja II 17, 232/4 (157)).

II. LAULU OTSIMINE.

Põlva.

Lee - lo - ke - ne, lau-lu - ke - ne,
 lee - lo - ke - ne, lau-lu - ke - ne,
 hoi, kus sa o-lid, kuima ot-se, kui ma ot - se, hoi,
 kus sa o-lid, kui ma ot - se, kui ma ot - se.

*

Lellokene, laalukene,
 kos sa ollit, kui ma otse?
 Ollit suuna soka all,
 laanen laja lehe all.
 5. Sääl sa seiet sitikida,
 madalita maasikita.

Ole lelle laste laulus,
 laste laulus, naiste naarus —
 lello iks suuri säksa laulu,
 10. noorte herri hingüslaulu,
 preilide priski laulu,
 imändide ilolaulu.

Viisi kirja pannud M. Hermann Peeter Puiemetsalt Põlva kihelkonnast, Võru vallast 1904. a. (EÜS I 994 (4)). Sõnad ütelnud Liisa Koodra, noor tütarlaps, Põlva kihelkonnas, Peri vallas 1860—1872. a. Üles kirjutanud J. Hurt (H, Põlva 2, 26/7 (31)). Vt. Vana Kannel I, lk. 2, nr. 2—3.

12. LAULJAID OTSITAKSE.

Mäe.

Laulijata otsitase,
kuukijata kulleldase
lootsikuga luka pidi,
parvila pallo pidi.

5. Neiokese, noorekese,
noorekese, nõrgakese!
Inämb vaiva laulijal,
kui tuu rihepessijäl:
rihe pessi ni unehti,
10. laulu lauli, tõist murehti.
Andke vatska laulijale,
ritka rihepessijäle!
- Neiokese, noorekese,
noorekese, nõrgakese!
15. Mille mi kokko kogosi,
mille saistse sagarikku?
Naiste illo ihahti,
naiste tandso taheti,
kaeti naiste kargust.
20. Suure suvitse sōsare,
mal'lo meelimar'akese!

Viisi kirjutanud A. A. Borenius-Lähteenkorva Mäe vallast, Puugnitsa külast 1877. a. (SKS, Lähteenkorva nr. 225). Sõnad ütelnud Usti Puugnitsa kūlas 1874. a. Ules kirjutanud Joh. Hurt (H, Setu 1874—1877, 3 (1)).

13. NEIU HÄÄL.

Räpina.

1. lüü iks pil-li, lüü iks sä pil-li, pee-no huu-lō,
lüü iks pil-li, lüü iks pil-li, pee-no huu-lē.

Lüü iks pilli, lüü iks sä pilli, peen'o huulō,
lüü iks kannold, lüü iks sä kannold, cassikäppa,
kabu kaessō, kabu jos kaessō karatölli!

Kia inämb, kiä saasō inämb ilotölla?

5. Neio inämb, neio iks jo inämb ilotölli,
kabu inämb, kabu iks jo inämb karatölli.

Lüü iks laulu, lüü sä ka laulu, laalulindu,
tōsta häältä, tōsta no ka häältä, hōbōnokki!

Kelle hääli, kelle ta no hääli helehempi,

10. kelle kumō, kelle ta no kumō kumōhōmpি?
Neio hääli, neiol iks ta (no) hääli helehempi,
kuldapärgä, kulda- ta no -pärgä kumōhōmpি.

Lät's tä laaldōh, lät's tä no laaldōh läbi laanō,
kul'ätöllōh, kul'ätöllōh tä no üle kulo,

15. petäi ütel, petäi ütel: ta no pilli lüvväs!
katai ütel, katai ta no ütel: kannold lüvväs!

Lüü-i pilli, kiäki ei lüü pilli, pedäjäkene,
lüü-i kannold, kiäki ei lüü kannold, kadajakōnō, —
sii oo helle, sii oo jo helle neio helü,

20. sii oo kummō, sii oo kummō neio kumō.

Naksi neio, naksi sōs jo neio naljatama,
lahkōl meeel, lahkōl jos meeel laulu lüüma,
lepalindu, lepä- jos -lindu leelotama.

25. Külä käräs, külä sōs kōik käräs, maa kōik müräs,
laan kōik laulust, laan kōik jo laulust väega heläs.

Ära kirjutanud Räpina kooliõpetaja J. Poolakesi noodist A. Sibul
1904. a. (OES, EK 253, 4 (2)).

Laulik Mari Sutt Audrust.

14. OHTU ILU.

Audru.

MM ♫ = 150

1. Ōh-tust, ōh-tust, ōed ja el-lad, kaś-ke,

ōh-tust, ōh-tust, ōed ja el-lad, kaś-ke.

Laulnud Mari Sutt, 55 a. vana, Audru kihelkonnas, Võlla vallas,
Soomra külas 1931. a. Üles kirjutanud H. Tampere (RKM II 57, 463 (3) ja
ERA II 39, 99/100 (9)).

15. TEE-ILU.

Peetri.

1-2. Läh-me, hel-lad, käi-me, kul-lad, läh-me, hel-lad, hii-si mööda.

1) ka

2) ka

Lähme, hellad, käime, kullad,
lähme, hellad, hiisi mööda,
käime, kullad, kuusi mööda,
salaja mööda saluda,
seda teeda tipulista,
maad aga maksakarvalista,
kus olid enne orjad käinud,
orjad käinud, härjad läinud!

Hulk siit läinud uhkeeida,
riit siit läinud rikkaaida,
pailu läind peretütterida —
ei need teind teel iluda,
teel iluda, maal mõruda,
metsa kõrgepuul kõmada.

Meie aga kaksi vaestalasta,
lähme seda teeda mööda —
meie teeme teel iluda,
teel iluda, maal mõruda,
metsa kõrgepuul kõmuda.

Laulnud Ann Volk, 60 a. vana, ja Toomas Volk, 62 a. vana, Peetri kihelkonnas, Esna vallas, Öötla külas 1911. a. Üles kirjutanud P. Penna ja V. Rosenstrauch (EÜS VIII 488 (41) ja 594/5 (114)).

16. POLE LAULJAT HULGAS.

Pärnu.

Andante (legato)

1. Küll on hul - kas õi - e - si - da, ü-les.

Küll on ulkas õiesida,
üles,

salkus saarelillesida,
ei ole ulkas laulejada,
laulejada, laskejada,
5. sõna ei kolmi kostejada,
kui ikke ise ei ütle,
ise ei ütle ilulindu,
pialt ei päästa pääsukene.

Laulnud Kadri Laas, 67 a. vana, Pärnu kihelkonnas, Surju vallas,
Surju küljas 1911. a. Üles kirjutanud P. Tatz ja A. Sildnik (EÜS VIII 1133
(18) ja 1041 (38)).

17. KELLELE HOIATE HUULI?

Sangaste.

1-2. Siin on hul-ka nei-du-si- da, siin on hul-ka mōr-si-jit.

Siin on hulka neidusida,
mōne rinda mōrsijaid,
olō hulgast laulajat,
sõna kolmi kostajat,
5. kui ma esi iist ei vōta,
iist ei vōta, päält ei päästa.

Neiukene, noorekene,
kelle hoiat ommi huuli,
peat peenüta paleta?

10. Kas no hoiat kirstukirjas
vai no vakavalgees?
Pane kinnas kirstukirjas,
hame vakavalgees!

Lätsi üle üte nurme,
15. üle kate kaarakõrre,
naksi hame hargeneme,
ihukate kakeneme.

Laulnud Katri Susi, 60 a. vana, Sangaste kihelkonnas, Tõlliste val-
las 1909. a. Üles kirjutanud A. Kiiss, A. Mõttus ja J. Sossi (EÜS VI 214
(110) ja 364 (53)).

18. LAISAD LAULMA.

Tõstamaa.

1-2. A-ka-me, lai-sad, lau-la-mai-e, kas-ke,

ve-de-li-kud, vee-re-ta-ma, kas-ke!

Teisend.

1-2 A-ka-me, lai-sad, lau-le-mai-e, kas-ke,

ve-de-li-kud, vee-re-ta-ma, kas-ke!

Akkame, laisad, laulemaie,
kaske,

vedelikud, veeretama!

Kus need teised laisad jäänud?

Laisad pugend põõsastesse,

5. irmul iireernestesse.

Põõsadakkand põlemaie,

iireerned auramaie.

Laulnud Kooli Pärt, 56 a. vana, Tõstamaa kihelkonnas, Seliste
vallas 1907. a. Üles kirjutanud P. Süda ja H. Silbermann (EÜS IV 1859
(51—52) ja 2007/8 (44)).

19. METSA MURD.

Maarja-Magdaleena.

1-4. Kus ma lau - lud la - hu - ta - sin,
 sin na kas-vis suu-ri saa-ri, sin-na met-sad
 mur-du - nes-sa, sin-na lad-vad lan-ge-nes-sa.

Kus ma laulud lahutasin,
 sinna kasvis suuri saari,
 sinna metsad murdunessa,
 sinna ladvad langenessa.

5. Puugel, puugel, hellad velled,
 puud olid täisi putukida,
 otsad täisi oravida,
 ladvad laululindusida.
 Jõgi jooksis juure alta,
 10. kalad kuldased jõessa,
 avil laiad laugid otsas,
 purikal olid pugalad küljes.

Laulnud Eeva Reimann, 70 a. vana, Maarja-Magdaleena kihelkonnas, Elistvere vallas 1908. a. Üles kirjutanud J. Välbe ja H. Sulg (EÜS V 1177 (2) ja 1058 (1)).

20. HOBU JA SADUL.

Koeru.

Küll mi-na laulan, miks ei lau-la...

Üks mul ütleb: laala, laala!
 teine jäalle: laala, laala!
 Mina küll laalan, miks ei laala,
 mina aga laalan laedad õue,

5. lauda sisse latterikku,
latterikku laugu täku,
laugu täkule sadula,
sadulasse meesi noori,
mehei noorel kübara,
10. kuldakübaral tegija,
tegijale teinepooli,
teinepooli, naene noori.

Laulnud Kai Näpp, 70 a. vana, Koeru kihelkonnas, Aavere vallas
1909. a. Ules kirjutanud A. Martin ja V. Rosenstrauch (EÜS VI 1352 (222)
ja 1584 (352)).

21. LAULU VÕIM.

Muhu.

Kui mi-na ak-kan lau-le-mai-e,
pi-sut sõ-nu pil-du-mai-e,
lau-lan ma me-re mä-ek-sa.
me-re ki-vid kil-lin-gik-sa,
me-re põh-ja põ-ran-dak-sa.
Küll un lau-lu, kui ma la-sen,
küll vii-si, kui vee-re-tan.

Kui mina akkan laulemaie,
 pisut sõnu pildumai,
 laulan ma mere mäeksa,
 mere kivid killingiksa,
 mere põhja põrandaksa.

Küll un laulu, kui ma lasen,
 küll viisi, kui veeretan,
 ega ei kustu kuke haani,
 puudu ei poole päevani.

10. Ennem lõppegu lõhmussed,
 ennem kadakad kadugu,
 ennem vahefjad vajugu,
 kui minu eali lõpenessa,
 ega minu viisi vähenessa.

Laulnud Juulia Kesküla, 43 a. vana, Muhu kihelkonnas, Muhu-Suurevallas, Liiva külas 1938. a. Fonografeeritud R. Viidalepp (RKM III 3, 133 (4) ↗ ERA, Fon. 514d).

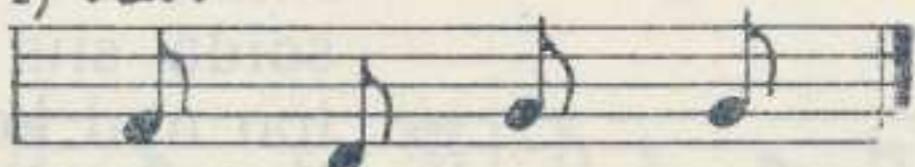
22. PALJU SÖNU.

Martna.

1-2. Kuu ja tä-hed lan-ge-vad, en-ne kui lõp-vad meie lau-lud.

1) var.

Kuu ja tähed langevad,
enne kui lõppevad meie laulud.

Nõnna meil on laulusi,

kui on lastel mängusid;

5. nõnna meil on viisi,

kui on vitsaraagusid;

nõnna on meil sõnuda,

kui ju tammela tõrusid,

lüdipäile pähkelid.

10. Enne lõppeb lehte puust,

lehte puust ja marja maast,

kaduvad kalad meresta,

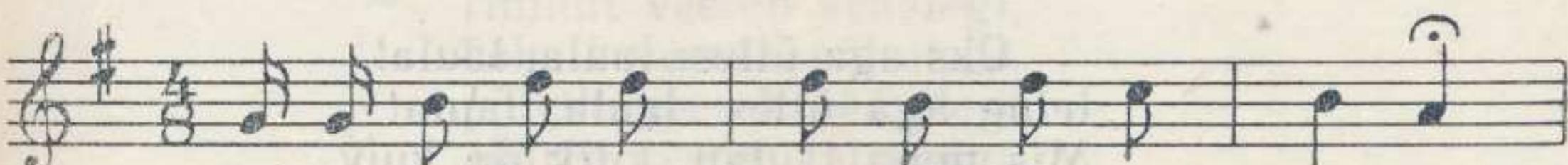
lõppeb vesi allikast,

enne kui lõppevad meie laulud.

Laulnud Priidik Tiik, 80 a. vana, Martna kihelkonnas ja vallas, Putkaste külas 1913. a. Üles kirjutanud C. Kreek ja R. Väljaots (EÜS X 553 (12) ja 649 (102)).

23. SUUDE SULG.

Pärnu.

Kü-la mul ü-te!: lau-la, lau-la! kas-ke...

Küla mul ütleb: kuku, kuku!
kaske

küla lapsed: laula, laula!

Mis mina kukun kurba lindu,
või mis laulan alva lapsi —

5. kodu jätsin suude sulge,

laua peale laululehte,

kirstukappi keelekirja!

Nooredmehed aga, ellad vennad,
pange mustad munderisse,

10. allid õbeelmetesse,

valged vahapärreldesse,

linalakad lintidesse,

sõida siis minu kodusse,

too mul kottu suurde sõlgi,

15. laua pealt too laululehte!

Siis mina akkan laulemaie,

laulema ja laskema ja

viita viksist veeretama,

laulan lapsed lammastesse,

20. poisiid puha oinastesse.

Laulnud Kadri Laas, 67 a. vana, Pärnu kihelkonnas, Surju vallas
1911. a. Ules kirjutanud P. Tatz ja A. Sildnik (EUS VIII 1133 (17) ja 1040
(37)).

24. VAHUNE ÖLU.

Reigi

1-2. Üks a - ga üt - les: lau - la, lau - la!
tei - ne a - ga üt - les: lau - la, lau - la!

Üks aga ütles: laula, laula!
teine aga ütles: laula, laula!
Mis mina laulan, kurk on kuiv.

5. Anna mulle seda ölut juua,
kus on vaaksa vahtu peal,
anna mulle seda viina juua,
kus on küünar kirja peal,

- siis mina hakkan laulama!
 Siis jääb küla kuulama,
 10. viis aga valda vaatama,
 kihelkond jääb seisama.

Laulnud Kreet Tubi, 72 a. vana, Reigi kihelkonnas, Kõrgesaare val-
 tas, Pihla külas 1905. a. Üles kirjutanud P. Süda ja V. Quarnström (EÜS II
 821 (114) ja 953 (108)).

25. KURB LAULIK.

Kergelt

Kolga-Jaani.

1. Kes mind kuuleb lauleva-da, kes mind kuuleb lauleva-da.

- Kes mind kuuleb laalevada,
 laalevada, laskevada,
 see ütleb ilu laalevada,
 ütleb laulva lustilaulu,
 5. lustilaulu, röömulaulu.

- Mina tarka talle kostsin:
 «Ei mina laala lustilaulu,
 ega laala röömulaulu —
 ma laalan läbi murede,
 10. läbi läälätse südäme,
 läbi äälte öhkamiste.
 Suu laulab, süda muretseb,
 silmad vett mul veeretavad,
 kulmud kulda tilgutavad,
 15. pale laseb laineeda.»

- Mis sealt silmist veerenesse?
 Vesi silmist veerenesse.
 Silmist veereb palgilegi,
 palgilt veereb rinnulegi,
 20. rinnult veereb kehalegi,
 kehalt veereb põlvilegi,
 põlvilt veereb säärelegi,
 säärilt veereb labajalga,
 labajalast varvaasse.
 25. Kus on jäänud jäl'lekene,
 sinna tekkind tiigikene,
 kasvand kalajärvekene,

kalad kuldsed sihessa:
purikad pugalad kül'led,
30. lutsu kül'led loogelised,
säinad suured, seljad paksud,
kiisad suured, küüdud seljad,
ahven laia, laukuotsa.

Laulnud Anu Pälta, 78 a. vana, Kolga-Jaani kihelkonnas, Võisiku vallas, Odiste külas 1906. a. Üles kirjutanud J. Simm ja P. Reisik (EÜS III 669 (55) ja 611/2 (77)).

26. ARG LAULIK.

Risti.

1-2. Lau-lak-sin ma lu-gu kak-si, vee-retak-sin vii-si, kuu-si.

Laulaksin ma luguaksi,
veeretaksin viisi, kuusi,
5. kardan kojo kostevad,
ette randa elkivad,
taha randa raksuvad.
Kodu on kurjad kuulijad,
val'lud vastuvõtijad.

Kodu on kuusi, kõik on kurjad,
10. kodu on seitse, kõik on segased,
kodu on kaheksa, kõik on kanged,
kodu on ühiksa, kõik on ülemad,
kodu on kümme, kõik on kuningad.

Laulnud Leena Waldmann, 49 a. vana, Risti kihelkonnas ja vallas. Kõmmaste külas 1914. a. Üles kirjutanud C. Kreek ja P. Sarv (EÜS XI 897 (99) ja 980 (84)).

27. POLE VASTULAULJAT.

Karksi.

[1. ui - ga - si mi - na, ui - ga - si,
ui - ga - si mi - na, ui - ga - si.]

Uigasi mina, uigasi,
 uigasi — orgu mürasi,
 lauli — see laasi kõlisi.
 Oodi orust uikajata,
 5. laanest vastulaulejata —
 kuule ei orust uikajata,
 laanest vastulaulejata.
 Orust uiksiv suure kuuse,
 laanest ladvatu pedaje,
 10. jumal uigas orusta,
 Maari lauli alla laane.

Laulnud Ann Lott, 64 a. vana, Karksi kihelkonnas ja vallas, Rebaste talus 1908. a. Üles kirjutanud A. Martin ja P. Tatz (EÜS V 234 (63) ja 412/3 (105)).

28. MIS SA, SITIKAS, SIRISED!

Koeru.

1-2. Mis sa si-ti-kas si-ri-sed, po-ri-kärbes, mis po-ri-sed!

Mis sa, sitikas, sirised,
 porikärbes, mis porised!
 Sa oled sitika sulane,
 porikärpse poisikene.

Laulnud Mats Kalamees Koeru kihelkonnas, Liigvalla vallas, Ao külas 1909. a. Üles kirjutanud J. Välbe ja V. Rosenstrauch (EÜS VI 1306 (5) ja 1370 (19)).

29. LAUL SAI OTSA.

Mustjala.

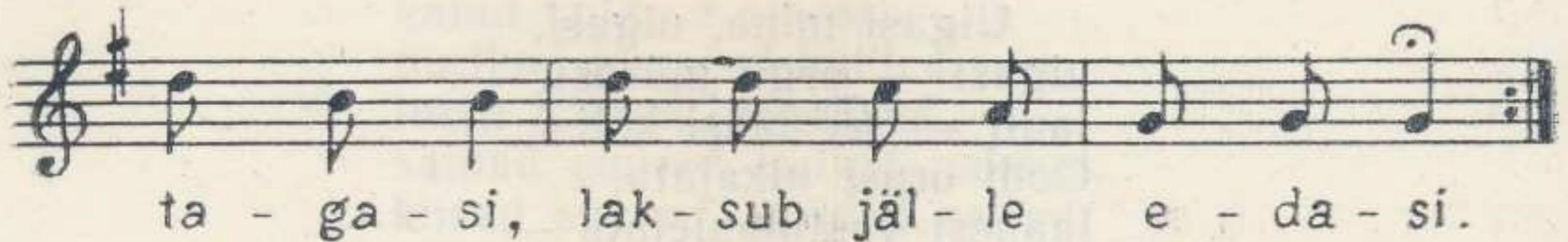
Laul sai ot-sa, laks läks met-sa, suu-re, lai-a

le-pa ot-sa, ka-he-jalg-se ka-se ot-sa,

kuu-e-jalg-se kuu-se ot-sa. Sealt te-ma tu-leb

Laul sai otsa, laks läks metsa,
suure, laia lepa otsa,
kahejalgse kase otsa,
kuuejalgse kuuse otsa.

5. Sealt tema tuleb tagasi,
laksub jälle edasi.

Laulnud Vladimir Paivel, s. 1875. a., Anseküla kihelkonnas, Tiirimetsa külas 1953. a. Laul pärit laulja sünnikohast Mustjala kihelkonnast. Üles kirjutanud J. Zeiger (TMM).

ПЕСНИ О ПЕСНЕ.

1. Пой! Пой, ротик! Уж ты намолчишься, когда будешь прикрыт черной землей.

2. Вожжи не держат. Разве эти вожжи могут нас [певцов] удержать! Пусть вожжи сдерживают лошадей!

3—4. Детство певца. Когда я был маленький, мать отнесла колыбель на покос и дала кукушке качать. Всё, что кували кукушки (пели птицы), я записал на бумагу.

5—6. Песни заучены на работе. Когда я начинаю петь, вся деревня приходит слушать: «Где этот ребенок научился песням? Он ходил в Харьюмаа учиться.» — «Если хочешь, я укажу место, где выучился песням. За тканьем сукна и бороньбой поля; руки и ноги ходили, в устах складывались слова.»

7. Песни заучены на свадьбах. [Начало — как в предыдущей песне.] «Не ходил я в Харьюмаа учиться. Отец и мать бывали на многих свадьбах, отводили меня в комнату певцов, там я и научился.»

8—9. Купленный голос. Я хотел петь, но не было голоса. Купил голос за быка, тогда стал петь.

10. Хороший голос. [Составлена из нескольких песен.] Крестьяне принимают мое пение за звук господского рога. Но это всего лишь бедный крестьянский парень, идет в Нарву исказать себе жену.

11. Поиски песни. Где ты была, песенка, когда я тебя искал? Я была в болоте подо мхом.

12. Поиски певцов. Певцов ищут на лодке в тростниках. [Включились другие песни: Певцы больше трудятся, чем молотильщики; молотил рожь и позабыл, пел песню и достал другую. — Почему мы собрались вместе? Потому, что требуют женских песен.]

13. Голос девушки. У девушки звонкий голос. Когда она идет с песней по лесу, деревья думают, что кто-то играет на дудке (на гуслях).

14. Красота вечернего пения. Вечером хорошо петь. Туман (роса) уносит голос далеко, за море.

15. Красота дорожного пения. По дороге проходило много богатых, они не пели красивых песен. Мы, двое сирот, идем и украшаем дорогу пением.

16. Некому петь. Много собралось «цветочков», но некому петь, если я сама не начну.

17. Для кого бережете губы? [Начало как в песне № 16.] Для кого, девушки, бережете губы? Бережете ли их для приданого? Для приданого отложите рукавички и рубашки.

18. Ленятся петь. Давайте петь, ленивые! Куда делись другие лентяи? В кусты спрятались...

19. Ломка леса. Где я пела, там леса ломались. [В конце — «Рыбное озеро».]

20. Лошадь и седло. Я пою, чтобы на дворе появилась конюшня, в конюшне стойло, в стойле хорошая лошадь, на лошади чтобы было седло, в седле молодец, у молодца молодая жена.

21. Сила песни. Когда начинаю петь, море превращается в гору, морские камни в монеты. [В конце — «Много слов», см. № 22.]

22. Много слов. Скорее упадут месяц и звезды, чем кончатся наши песни. У нас столько песен, сколько желудей на дубе. Скорее кончатся листья на дереве, ягоды на земле, рыбы в море и вода в источнике, чем кончатся наши песни.

23. Отмычка уст. Вся деревня просит меня спеть, но у меня осталась дома отмычка от уст, песенный листок на столе. Поезжайте, парни, домой и привезите, тогда стану петь.

24. Пенистое пива. Нам велят петь, но горло пересохло. Дай мне того пива, на котором пядь пены сверху, тогда стану петь, вся деревня заслушается.

25. Печальный певец. Кто слушает мое пение, тот говорит, что я пою веселые песни, но я пою сквозь заботы. Уста поют, на сердце забота, из глаз капают слезы. Куда капают слезы, там появляется рыбное озеро.

26. Робкий певец. Спеть бы, но боюсь, что пение услышат дома. Дома все злые.

27. Нет ответа. Я пела и ждала ответного пения из леса. Но откликались из леса только ели да сосны.

28. Что ты жужжишь, жучок!

29. Песня кончилась. Песня пришла к концу, эхо полетело в лес, на вершину ольхи. Оттуда оно возвращается и щелкает дальше.